

Danyýel kitaby — ýigrimi dört sanı

Nimrod, Nebukadnezzar we Belşazar

Jeff Pippenger

2023-12-19

Danyýel bilen Ylham kitaplary, Köne Äht bilen Täze Ähtiň şol bir kitap bolşy ýaly, şol bir kitapdyr. Synag möhleti ýapylmazýndan biraz öň Isa Mesihniň Ylhamy möhürsizlenýär.

Ol maňa şeýle diýýär: «Bu kitabyň pygamberlik sözlerini möhürleme, çünki wagt golaýdyr. Adalatsyz bolan, goý, öňküsi ýaly adalatsyz bolup galsyn; nejis bolan, goý, öňküsi ýaly nejis bolup galsyn; dogry bolan, goý, öňküsi ýaly dogry bolup galsyn; mukaddes bolan hem, goý, öňküsi ýaly mukaddes bolup galsyn. Ine, Men tiz gelýärim; sylagym Meniň bilendir, her kime eden işine görä bermek üçin. Men Alfa we Omega, başlangyç we ahyr, ilkinji we soňkudygyn». Ylham 22:10–13.

Bir zadynyň soňunyň onuň başlangyjy arkaly şekillendirilýändigini baradaky hakykaty öz içine alýan Mukaddes Kitabyň “ilkinji agzalma düzgünine” görä, Danyýel kitabyň ilkinji üç babyň ähmiýeti aýratyn nygtalýar; çünki olar Danyýel we Ylham kitaplary bolan kitapda ilkinji agzalýan hakykatdyr. Isa Alfa we Omegadoyr, şonuň üçin Danyýel we Ylham kitaplary bolan kitabyň başlangyjy, ahyrda möhürden açylýan hakykaty aňlatmalydyr. Şeýlelikde, bir derejede möhürden açylýan hakykat Ylham kitabyň on dördünji babyndaky perişdeleriň ebedi Hoş Habarydyr.

Ylham kitabyň birinji babyndaky ilkinji aýatda beýan edilýän Isa Mesihniň Ylhamy, “wagt golaýlanda” ybadathanalara ýetirilmegi zerur bolan habardyr; we Ylham kitabyň birinji babyndaky “golaý” bolan wagt, höküm möhleti ýapylmazýndan öň, Ylham kitabyň ýigrimi ikinji babynda “golaý” diýlip görkezilen şol bir wagtyň özi bolmalydyr.

Isa Mesihniň Ylhamy, Hudaýyň ýakynda bolmaly zatlary gullaryna görkezmek üçin Oňa beren ylhamydyr; Ony öz perişdesini iberip, guly Ýahýa arkaly mälim etdi. Ýahýa Hudaýyň sözüne, Isa Mesihniň şaýatlygyna we öz gören zatlarynyň hemmesine şaýatlyk etdi. Bu pygamberligiň sözlerini okaýan bagtlydyr, ony eşidip, onda ýazylanlary ýerine ýetirýänler hem bagtlydyr; çünki wagt ýakyndyr. Ylham 1:1-3.

Synag möhleti tamamlanmagyna az galanda, “wagty golaý” bolanda açylýan in soňky habar, ikinji perişdäniň we Gijäniň ýaryndaky jarçylygyň giçki ýagyn habarydyr. Bu, Ýedi Gök gürlemesiniň “gizlin taryhy” bilen baglanyşykly hakykatdyr. Ol “ýediniň içinden bolan sekizinjiniň” aýan edilmegidir; we bu gymmatly aýanlyklaryň ählisini Mesihniň adalatynyň ajaýyp lybasyna dokap birleşdirýän altyn sapak, Lewiler ýigrimi altydaky “gymmatly” “ýedi gezekdir”. Danyýel birinji bap, soňra bolsa ýene-de Danyýel birinji bapdan üçünji bapa çenli, şol habardyr. Ikinji bapdaky “syrnyň” özi-de şol habardyr.

Danyýel birinji baby birinji perişdäniň habaryny aňladýar; Ylham kitabyň on dördünji babyndaky birinji perişdäniň habarynda üç perişdäniň ähli habarlarynyň pygamberlik ýolbellikleri nähili görkezilen bolsa, Danyýel birinji babynda hem şol üç habaryň ähli pygamberlik

ýolbellikleri görkezilendir. Şol düzüm bölekleri üç basgançakly synag işidir; bu, Danyýlyň birinji babynda iýmit bilen bagly synagy aňladýar, onuň yzyndan göz arkaly synag gelýär, ol hem öz gezeginde litmus synagyna alyp barýar. Birinji bap, ikinji we üçünji baplar bilen baglanyşykda garalanda, iýmit synagyny aňladýar; ikinji bap göz arkaly synagy, üçünji bap bolsa litmus synagyny aňladýar. Ylham kitabynyň on dördünji babyndaky üç perişdäniň habarlary hem-de Danyýlyň birinjiden üçünji baplaryna çenli bolan bölümleri üç basgançakly synag işine dört şaýat berýär.

Danyýlyň dördünji we başinji baplary pygamberlik taryhynyň örän çuň bir ugruny aňladýar. Şol iki bapdan emele gelýän ugr azyndan alty aýratyn pygamberlik ugruny öz içine alýar. Şol pygamberlik ugurlarynyň biri miladydan öňki 723-nji ýylda başlanýar we Ýekşenbe kanunyna çenli dowam edýär. Alty uguryň ýene biri 1798-nji ýylyň taryhyny Ýekşenbe kanunyna çenli aňladýar, we şol ugurda pygamberligiň üç ugry bir wagtyň özünde görkezilýär: ýer janawarynyň ugry (Birleşen Şatlar), soňra protestant şahyzyň ugry, şeýle hem respublikan şahyzyň ugry. Olar bilelikde Birleşen Şatlaryň pygamberlik ugrunyň başlangyjynda başinji bir ugry döredýärler. Şol ugr 1798-nji ýylda Danyýlyň ýedinji, sekizinji we dokuzynjy baplarynyň möhüriniň açylmagyny alamatlandyrýar. Birleşen Şatlaryň pygamberlik ugrunyň ahyrynda altynjy bir ugr emele gelýär; bu ugr 1989-njy ýylda onunjy, on birinji we on ikinji baplaryň möhüriniň açylmagyny alamatlandyrýar.

Ýer haýwanynyň pygamberlik çyzygynyň başlangyjy, Daniýeliň dördünji babynda görkezilişi ýaly, “ýedi wagt” nyşany bilen bellidir; ýer haýwanynyň pygamberlik çyzygynyň soňy hem “ýedi wagt” nyşany bilen bellidir. Şeýle hem, ýedinji, sekizinji we dokuzynjy baplaryň möhüriniň açylmagy arkaly görkezilen taryh döwrüniň başlangyjy we soňy “ýedi wagt” nyşany bilen bellidir. Mundan başga-da, Daniýeliň onunjy, on birinji we on ikinji baplarynyň möhüriniň açylmagy arkaly görkezilen taryh döwrüniň başlangyjy we soňy hem “ýedi wagt” nyşany bilen bellidir.

1798-nji ýylda, «ahyry zamanyň wagtynda» Daniel kitabynyň ýedinji, sekizinji we dokuzynjy baplary açylanda başlanan taryhy döwrüň soňy 1863-nji ýyl boldy. 1989-njy ýyl bolsa, «ahyry zamanyň wagtynda» Daniel kitabynyň onunjy, on birinji we on ikinji baplary açylanda başlanan taryhy döwrüň başlangyjy boldy. 1863-nji ýyldan 1989-njy ýyla çenli aralyk ýüz ýigrimi alty ýyla deňdir. Ýüz ýigrimi alty ýyl müň iki ýüz altмыш ýylyň ondan biri, ýagny onlugdyr. Şeýlelikde, ýüz ýigrimi alty sany müň iki ýüz altмыш ýylyň nyşanydyr; ol bolsa öz gezeginde «çölün» nyşany bolup, «ýedi wagtyň» iki müň baş ýüz ýigrimi ýylyny aňladýar.

Bu hakykat ýerdäki haýwanyň taryhynda, başdaky birinji perişdäniň hereketinde, soň bolsa ahyrdaky üçünji perişdäniň hereketinde olaryň ikisiniň hem başlangyçlarynda we soňlarynda “ýedi wagt” bilen alamatlandyrylandygyny görkezýär. Şeýle hem, şol iki hereketiň arasynda bolup, olary biri-birine baglaýan wagt döwri hem “ýedi wagt” arkaly beýan edilýär.

Mukaddes Kitapdaky “setir üstüne setir” diýen usulyýeti ulanmazdan, aýanlygyň bu görnüşini görmek we oňa düşünmek mümkin däl; çünki şol usulyýet bolmazdan, möhürlenlen kitap ylahyýet sungatynda bilim alan birine berlip, soňra oňa şol möhürlenlen kitabyň nämäni aňladýandygy barada düşündiriş soralyň bilnerdi. Öz pikirine bolan tekepbirligi ony möhürlenlen

kitaba düşüniş bolmaýandygyny görkezmege itererdi, çünki ol möhürlenendir. Soňra şol möhürlenlen kitaby alyp, ony şol “nurlanan” adam tarapyndan dolandyrylýan we güýjünden mahrum edilen süriň bir agzasyna berip bolardy; ylahyýetçiniň ertekilerden düzülen naharlary bilen iýmittenmege endik eden bu süri, möhürlenlen kitaba degişli bir tatbigat etmege razy bolmazdy, sebäbi olar hakykatyň nämedigini kesgitlemek üçin diňe ylahyýetçilik Sinedrionynyň agzalarynyň belenenendigini örän gowy bilýärler.

“Özüňizi saklap, haýran galyň; perýat ediň, hawa, perýat ediň; olar çakyrdan däl-de serhoş bolandyrlar; yranýarlar, ýöne güýçli içgiden däl. Çünki Reb siziň üstüňize çuň uka ruhuny dökdi we gözleriňizi ýumdy; pygamberleri we baştutanlaryňyzy, ýagny görüjileri, ol örti. Şeýlelikde, ähli görnüş size möhürlenlen kitabyň sözleri ýaly boldy; ony bilimli adama berip: «Muny oka, haýyş edýäriň» diýerler, ol bolsa: «Oka bilmeýäriň» diýer.”

“Şonuň üçin Reb şeýle diýýär: Bu halk maňa agyzlary bilen golaýlaşýar we dodaklary bilen maňa hormat goýýar, emma ýüreklerini menden uzaklaşdyrdylar, maňa bolan gorkulary bolsa adamlaryň öwredýän düzgününden ybaratdyr; şonuň üçin, ine, men täsin bir iş we gudrat amala aşyraryn; olaryň akyldarlarynyň paýhasy ýok bolar, parasatlylarynyň düşüňjesi gizlener. Öz maslahatlaryny Rebden çuň gizlemäge çalyşýanlaryň halyna waý! Olaryň işleri garaňkylykda bolýar, olar: Bizi kim görýär, bizi kim bilýär? diýýärler. Elbetde, zatlary tersine öwürmegiňiz küzegäriň palçygy bilen deň tutuljakdyr; sebäbi ýasalan zat özüni ýasana: Ol meni ýasamadymy? ýa-da şekillendirilen zat özüni şekillendiren barada: Onuň akyly ýokdy diýermi?”

“Munuň her bir sözi ýerine ýetiriler. Öz ýüreklerini Hudaýyň önünde peseltmeýän, dogruçyl ýolda ýöremejek adamlar bar. Olar öz hakyky maksatlaryny gizleýärler we ýalan söýýän hem-de ýalan edýän ýykylan perişde bilen gatnaşyk saklaýarlar. Duşman, bölekleyin garaňkylykda bolanlary aldamak üçin peýdalanyň biljek adamlarynyň üstüne ruh goýýar. Käbirleri höküm sürýän garaňkylyk bilen siňişip barýarlar we hakykaty ýalňyşlyk üçin bir gyra goýýarlar. Pygamberlik tarapyndan görkezilen gün gelip ýetdi. Isa Mesih düşnülmeýär. Isa Mesih olar üçin bir erteki kimidir. Ýeriň taryhynyň şu döwründe köp adam serhoş adamlar ýaly hereket edýär. ‘Özüňizi saklap geň galyň; gygyryň we nala çekin; olar serhoşdyr, emma şerap bilen däl; olar yralanýarlar, emma güýçli içgi bilen däl. Çünki Reb siziň üstüňize çuňňur ukusyň ruhuny dökdi we gözleriňizi ýumdy. Pygamberleri we siziň ýolbaşçylaryňyz bolan görüjileri Ol örti.’ Özleriniň beýgeldiljek halkdygyny çak edýän köp adamlaryň üstüne ruhy serhoşluk inendir. Olaryň dini imany bu Ýazgyda görkezilişi ýalydyr. Onuň täsiri astynda olar göni ýöräp bilmeýärler. Öz hereketleriniň ugrunda egri ýollar edýärler. Biri, soň ýene biri, ol ýana-bu ýana çaykanýar. Reb olara uly rehim bilen seredýär. Olar hakykat ýoluny bilmändirler. Olar ylmy hilegarlardyr, aýdyň ruhy görüş sebäpli kömek edip biljek we etmeli bolanlar bolsa, özləri aldanylýarlar we erbet işi goldaýarlar.

Soňky günleriň bu ösüşleri tizden-tiz aýdyň kesgitlener. Bu spiritistik aldawlar hakykatda nämedigini—ýaman ruhlaryň gizlin işi—bolup äşgär edilende, olarda rol oýnanlar aklyny ýitiren adamlar ýaly bolarlar.

“Şonuň üçin Reb şeýle diýýär: Bu halk maňa agzy bilen golaýlaşýar, dodaklary bilen maňa hormat goýýar, emma ýüreklerini menden daşlaşdyrdylar, maňa bolan gorkulary bolsa

adamlyk buýruklara görä öwredilendir; şonuň üçin, ine, Men bu halkyň arasynda täsin bir iş etjekdirin, hatda täsin bir iş we gudrat: olaryň akyldarlarynyň paýhasy ýok bolar, düşüňjelileriniň düşüňjesi bolsa gizlener. Rebden maslahatlaryny çuň gizlemäge çalyşýanlaryň halyna waý! Olaryň işleri garaňkylykda bolup, olar: “Bizi kim görýär? Bizi kim tanaýar?” diýýärler. Elbetde, zatlary tersine öwürmegiňiz küýzegäriň palçygy ýaly hasap ediler; çünki ýasalan zat ony ýasana barada: “Ol meni ýasamadymy?” diýermi? Ýa-da şekillendirilen zat ony şekillendiren barada: “Onuň düşüňjesi ýokdy” diýermi?”

“Maňa görkezilýär welin, öz tejribämizde biz hut şu ýagdaý bilen ýüzbe-ýüz bolup geldik we bolup durus. Uly nur we ajaýyp artykmaçlyklary alan adamlar, özlerini akyldar hasap edýän ýolbaşçylaryň sözünü kabul etdiler; olar Reb tarapyndan köp merhemet we bereket gördüler, emma özlerini Hudaýyň elinden çykaryp, duşmanyň hataryna goýdular. Dünýä aldawçy ýalňys pikirler bilen gaplanmalydyr. Şeýle ýalňyslyklary kabul eden bir ynsan akyly, Hudaýyň hakykatynyň gymmatly subutnamasyny ýalana öwürip gelýän beýleki ynsan akyllaryna täsir eder. Bu adamlar, hasabat bermeli adamlar hökmünde, janlara gözegçilik edip, wepaly sakçylar bolup durmaly ýerlerinde, ýykylan perişdeler tarapyndan aldanaýarlar. Olar söweşleriniň ýaraqlaryny taşlap, azdyryjy ruhlara gulak asdylar. Olar Hudaýyň geňesini güýjünden gaçyrýarlar we Onuň duýduryşlaryny hem-de käýinçlerini bir gyra itýärler, şeýlelikde aç-açan Şeýtanyň tarapynda durup, azdyryjy ruhlara we jynlaryň taglymatlaryna gulak asýarlar.”

Ruhy serhoşluk indi güýçli içginiň täsiri astyndaky adamlar ýaly ysgynsyz halda ýörmeli bolmadyk adamlaryň üstündedir. Jenaýatlar we kanuna laýyk däl işler, galplyk, hile, aldaw hem-de adalatsyz çemeleşme asmandaky kazyýetlerde pitne turzan ýolbaşçynyň öwredişine laýyklykda dünýäni doldurýar.

“Taryh gaýtalanar. Ýakyn geljekde nämeleriň boljakdygyny anyk aýdyp bilerdim, emma wagty entek gelenok. Şeýtanyň hilegär usuly arkaly ölüleriň şekilleri peýda bolar, we köpler ýalany söýýän hem-de ýalan edýän bilen birleşerler. Men halkymyza duýduryş berýärim: hut aramyzda käbirleri imandan ýüz döndererler, aldawçy ruhlara we jynlaryň taglymatlaryna gulak asarlar, hem-de olar arkaly hakykat hakda erbet sözlener.” Battle Creek Letters, 123–125.

Danyýl kitabynyň birinji baby, Ylham kitabynyň on dördünji babyndaky birinji perişdäniň habaryny aňladyp, ýerden çykan janawaryň başlangyç taryhy bilen gabat gelýär. Danyýl kitabynyň birinji, ikinji we üçünji bablary, Ylham kitabynyň on dördünji babyndaky üç perişdäniň ählisiniň habarlaryny aňladyp, Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň soňlanyşy bilen gabat gelýär. Nebukadnesar birinji perişdäniň taryhyny we Danyýl kitabynyň birinji babyndaky taryhy aňladýar. Belşassar üçünji perişdäniň taryhyny we Danyýl kitabynyň ilkinji üç babyndaky taryhy aňladýar.

“Wawilonyň in soňky hökümdaryna-da, onuň ilkinji hökümdaryna nusga hökmünde gelşi ýaly, ylahy Gözegçiniň hökümi gelip ýetdi: ‘Eý patyşa,... saňa diýilýär; patyşalyk senden aýryldy.’ Daniýel 4:31.” Pygamberler we Patyşalar, 533.

Nebukadnesar bilen Belşassar baradaky öwrenişimizi indiki makalada dowam etdireris.

“Belşazar, Hudaýyň gudratynyň bu görnüşinden haýran galyp, olar muny bilmedik bolsalar-da, özleriniň şaýadyň bardygyny görkezen bu alamat arkaly, ýaşayan Hudaýyň işlerini, Onuň gudratyny bilmek hem-de Onuň islegini ýerine ýetirmek üçin uly mümkinçiliklere eýe bolupdy. Oňa köp nur berlipdi. Onuň atasy Nebukadnesar Hudaýy unutmagyň we özüni beýgeltmegiň howpy barada duýdurylypdy. Belşazar onuň adamlaryň jemgyýetinden kowulandygyny we meýdan haýwanlary bilen ýaşamaga mejbur bolandygyny bilýärdi; özüne sapak bolmaly bu wakalara bolsa, edil hiç haçan bolmadyk ýaly, parh etmän, atasynyň günälerini gaýtalamagyny dowam etdirdi. Ol Nebukadnesaryň üstüne Hudaýyň hökümlerini getiren jenaýatlary etmäge het etdi. Ol diňe özüniň ýamanlyk edýändigini üçin däl, eýsem dogry bolmak üçin, ösdürilip ýetişdirilen ýagdaýynda, peýdalanyp biljek mümkinçiliklerinden we ukyplaryndan peýdalanmandygy üçin hem ýazgaryldy.” Testimonies to Ministers, 436.